



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2018. október 4.*

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – 1215/2012/EU rendelet – Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása polgári és kereskedelmi ügyekben – Különös joghatóság – A 7. cikk 1. pontjának a) alpontja – A »szerződéssel kapcsolatos ügy« fogalom – *Actio pauliana*”

A C-337/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Okręgowy w Szczecinie (szczecini regionális bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2017. június 7-én érkezett, 2017. május 29-i határozatával terjesztett elő

a **Feniks sp. z o.o.**

és

az **Azteca Products & Services SL** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: M. Ilešič tanácselnök, A. Rosas, C. Toader (előadó), A. Prechal és E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: R. Schiano tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. április 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Feniks sp. z o.o. képviseletében P. Zimmerman és B. Sierakowski radcowie prawni,
- az Azteca Products & Services SL képviseletében M. Świrgoń adwokat,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, M. Nowak és K. Majcher, meghatalmazotti minőségben,
- a svájci kormány képviseletében M. Schöll, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Wilderspin, M. Heller és A. Stobiecka-Kuik, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

a főtanácsnok indítványának a 2018. június 21-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 7. cikke 1. pontja a) alpontjának értelmezésére irányul.
- 2 Ezt a kérelmet a Feniks sp. z o.o. és az Azteca Products & Services SL (a továbbiakban: Azteca) között, az Azteca és a Feniks adósa között kötött, egy ingatlanra vonatkozó és a Feniks jogait tekintve állítólagosan hátrányos adásvételi szerződés tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1215/2012 rendelet

- 3 Az 1215/2012 rendelet (15), (16) és (34) preambulumbekzdésének a szövege a következő:
„(15) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg. A joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a jogvita tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő kapcsoló tényezőt kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.
(16) Az alperes lakóhelyén vagy székhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében [helyesen: Az alperes lakóhelyén vagy székhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagy a megfelelő igazságszolgáltatás elősegítésére irányuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani]. A szoros kapcsolat megléte jogbiztonságot nyújt és elkerüli azt, hogy az alperes ellen egy olyan tagállam bíróságán indíthassanak eljárást, amelyre észszerűen nem számíthatott. Ez különösen fontos a magánélet és a személyiségi jogok – többek között a jóhírnév – megsértéséből eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyokkal kapcsolatos jogviták tekintetében.
[...]
(34) Biztosítani kell [a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i] [e]gyezmény [HL 1972. L 299., 32. o.], [a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i] 44/2001/EK [tanácsi] rendelet [HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o., helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.] és e rendelet közötti folytonosságot, ennek érdekében átmeneti

rendeleteket kell megállapítani. Ugyanez a folytonossági követelmény vonatkozik az 1968. évi Brüsszeli Egyezménynek és a helyébe lépő rendeleteknek az Európai Unió Bírósága általi értelmezésére is.”

- 4 E rendelet „Hatály és fogalommeghatározások” című I. fejezetében e rendelet 1. cikke a következőket írja elő:

„(1) E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül. [...]

(2) E rendelet nem vonatkozik:

[...]

b) csődeljárásra, kényszeregyezségekre és hasonló eljárásokra;

[...]”

- 5 Az említett rendelet „Joghatóság” című II. fejezete tartalmazza többek között az „Általános rendelkezések” című 1. szakaszt és a „Különös joghatóság” című 2. szakaszt. Az ezen 1. szakaszban szereplő 4. cikk (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

- 6 Az ugyanezen rendelet II. fejezetének 2. szakaszában szereplő 7. cikk szövege a következő:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban az alábbiak szerint perelhető:

- 1) a) ha az eljárás tárgya egy szerződés, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;
b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a vitatott kötelezettség teljesítésének helye:

- ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani,
- szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;

[...]”

Az 1346/2000/EK rendelet

- 7 A fizetésektelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK tanácsi rendelet (HL 2000. L 160., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 1. kötet, 191. o.; helyesbítés: HL 2006. L 234., 43. o.) „Hatály” című 1. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Ezt a rendeletet fizetésektelenségi eljárásokra kell alkalmazni, amelyek az adós részleges vagy teljes vagyonlefoglalását és a felszámoló kijelölését foglalják magukban”.

A lengyel jog

- 8 Az 1964. április 23-i ustawa Kodeks cywilny (polgári törvénykönyv) 527. és azt követő cikkeinek (1964. évi Dz. U., 16. sz., 93. alszám) az alapügyben alkalmazandó szövege (2017. évi Dz. U., 459. alszám) (a továbbiakban: polgári törvénykönyv) szabályozza az *actio „pauliana”* elnevezésű keresetet, amely arra irányul, hogy az azt megindító hitelezővel szemben hatálytalanná tegye azt az aktust, amellyel az adós csalárd módon a hitelező jogai felett rendelkezett. A polgári törvénykönyv 527. cikke értelmében:

„1. § Ha harmadik személy az adós hitelezőket megkárosító jogcselekménye következtében vagyoni előnyre tesz szert, a harmadik személlyel szemben minden hitelező kérheti e cselekmény hatálytalanságának megállapítását, ha az adós a hitelezők megkárosításának tudatában járt el, és ha a harmadik személynek tudomása volt, vagy az elvárható gondosság tanúsításával tudomást szerezhetett volna erről.

2. § Az adós jogcselekménye megkárosítja a hitelezőket, ha az adós e cselekmény következtében fizetéseképtelenné vált, vagy ha fizetéseképtelenségének mértéke a cselekmény megtétele előtti időponthoz viszonyítva növekedett.

3. § Ha az a személy, aki az adósnak a hitelezőket megkárosító jogcselekménye következtében vagyoni előnyre tesz szert, az adóssal szoros kapcsolatban áll, feltételezni kell, hogy ennek a személynek tudomása volt arról, hogy az adós a hitelezők megkárosításának tudatában járt el.

4. § Ha az a személy, aki az adósnak a hitelezőket megkárosító jogcselekménye következtében vagyoni előnyre tesz szert, olyan vállalkozó, aki állandó üzleti kapcsolatban áll az adóssal, feltételezni kell, hogy tudomása volt arról, hogy az adós a hitelezők megkárosításának tudatában járt el.”

- 9 E törvénykönyv 528. cikkének a szövege a következő:

„Ha harmadik személy az adósnak a hitelezőket megkárosító jogcselekménye következtében ellenszolgáltatás nélkül vagyoni előnyre tesz szert, a hitelező kérheti a jogcselekmény hatálytalanságának megállapítását akkor is, ha e harmadik személynek nem volt tudomása, vagy az elvárható gondosság tanúsításával sem szerezhetett volna tudomást arról, hogy az adós a hitelezők megkárosításának tudatában járt el.”

- 10 Az említett törvénykönyv 530. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az előbbi cikkek rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell, ha az adós jövőbeli hitelezőinek megkárosítása szándékával járt el. Ha azonban harmadik személy vagyoni előnyre ellenszolgáltatás ellenében tett szert, a hitelező a cselekmény hatálytalanságának megállapítását csak abban az esetben kérheti, ha a harmadik személy tudott az adós szándékáról.”

- 11 Ugyanezen törvénykönyv 531. cikke a következőket írja elő:

„1. § Az adós hitelezőket megkárosító jogcselekménye hatálytalanságának megállapítása kereset útján vagy a jogcselekménynek azon harmadik személlyel szembeni megtámadása révén történik, aki e cselekmény következtében vagyoni előnyre tett szert.

2. § Ha a harmadik személy a megszerzett előnyt elidegenítette, a hitelező igényét közvetlenül azzal a személlyel szemben érvényesítheti, akinek javára történt az elidegenítés, ha ez a személy ismerte azokat a körülményeket, amelyek az adós jogcselekményének hatálytalanságát megalapozzák, vagy ha az elidegenítés ellenszolgáltatás nélkül történt.”

12 A polgári törvénykönyv 532. cikke értelmében:

„Az a hitelező, akivel szemben az adós jogcselekményének hatálytalanságát megállapították, a harmadik személy hitelezőit megelőzően kielégítést követelhet azokból a vagyontárgyakból, amelyeket a hatálytalannak nyilvánított cselekmény következtében az adós vagyonából elvontak vagy nem rendeltek hozzá.”

13 E törvénykönyv 533. cikkének szövege a következő:

„Az a harmadik személy, aki az adósnak a hitelezőket megkárosító jogcselekménye következtében vagyoni előnyre tett szert, mentesülhet az érintett cselekmény hatálytalanságának megállapításán alapuló hitelezői igény kielégítésének kötelezettsége alól azáltal, hogy ezt a hitelezőt kielégíti, vagy a hitelezőt az adósnak a hitelező kielégítésére elegendő vagyonáról tájékoztatja.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

14 A Lengyelországban székhellyel rendelkező és fővállalkozói minőségben eljáró Coliseum 2101 sp. z o.o. (a továbbiakban: Coliseum) és az egyaránt Lengyelországban székhellyel rendelkező és befektetői minőségben eljáró Feniks egy Gdańskban (Lengyelország) lévő ingatlanbefektetési projekt keretében építési beruházási szerződést kötött. E szerződés teljesítése érdekében a Coliseum számos alvállalkozási szerződést kötött.

15 Mivel a Coliseum az alvállalkozói egy része felé nem teljesítette kötelezettségeit, a polgári törvénykönyvnek a befektető egyetemleges felelősségére vonatkozó rendelkezései értelmében a Fenikset az utóbbiak felé fizetési kötelezettség terhelte, és ezért összesen 1 396 495,48 lengyel zloty (PLN) (körülbelül 336 174 euró) erejéig a Coliseum hitelezőjévé vált.

16 A 2012. január 30-án és 31-én Szczecinben (Lengyelország) kötött szerződések révén a Coliseum egy Szczecinben található ingatlant az alcorai (Spanyolország) székhelyű Azteca részére értékesített 6 079 275 PLN (körülbelül 1 463 445 euró) összegért, és ezzel az Azteca korábbi követeléseit részlegesen elszámolták. Az Aztecat azonban 1 091 413,70 PLN (körülbelül 262 732 euró) összeg erejéig továbbra is fizetési kötelezettség terhelte a Coliseum felé. A Feniks információi szerint a 2012. január 30-i adásvételi szerződés megkötésének napján a Coliseum ügyvezetője egyúttal az alcorai székhelyű Horkis Gastion S. A. társaság képviselője is volt, és ez a társaság az Azteca ügyvezetésének egyetlen tagja volt.

17 Mivel a Coliseum vagyonában nem voltak vagyontárgyak, 2016. július 11-én a Feniks a polgári törvénykönyv 527. és azt követő cikkei alapján keresetet indított az Azteca ellen a kérdést előterjesztő bíróság, a Sąd Okręgowy w Szczecinie (szczecini regionális bíróság, Lengyelország) előtt annak érdekében, hogy utóbbi nyilvánítsa vele szemben az előző pontban érintett adásvételi szerződést hatálytalannak, tekintettel arra, hogy az adós csalárd módon a jogai felett rendelkezett.

18 E bíróság joghatóságának igazolása érdekében a Feniks az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjára hivatkozik.

19 Az Azteca a joghatóság hiányára alapított kifogást emelt. Véleménye szerint a valamely jogcselekmény hatálytalanságának megállapítása iránti kereset elbírálására vonatkozó joghatóságot az 1215/2012 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében előírt általános szabály alapján kell meghatározni a spanyol bíróságok javára. Az ilyen kereset nem minősíthető az ugyanezen rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja értelmében a „[szerződéssel kapcsolatos ügyre]” vonatkozó keresetnek.

20 A joghatóság hiányára alapított ezen kifogás elemzése során a kérdést előterjesztő bíróság felvázolja a lengyel jog szerinti *actio pauliana* főbb jellemzőit, amelyek a polgári törvénykönyvnek a jelen ítélet 8–13. pontjában hivatkozott rendelkezéseiből erednek, és kifejti, hogy ez a kereset azon elv alóli

kivételnek minősül, miszerint a hitelező kizárólag az adósa vagyont veheti igénybe. Hozzáteszi, hogy a polgári törvénykönyv 527. cikkének (3) bekezdése az adós és a harmadik személy közötti szoros kapcsolat fennállásából olyan vélelemre következtet, miszerint a harmadik személynek tudomása volt arról, hogy azzal a cselekménnyel, amelynek a hatálytalanítását kéri, az adós a hitelezője megkárosításának tudatában járt el. Az ilyen vélelem azt vonja maga után, hogy a hitelezőnek ilyen esetben kizárólag az adós és a harmadik személy közötti szoros kapcsolat fennállását kell bizonyítania.

- 21 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a lengyel bíróságoknak az elé terjesztetthez hasonló kereset elbírálására vonatkozó joghatósága csak az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja alapján igazolható. E tekintetben arra hivatkozik, hogy jöllehet ez a jogvita kétségkívül nem az építési beruházási szerződés feleit, a Fenikset és a Coliseumot állítja szembe, és nem vonatkozik e szerződés érvényességének vizsgálatára, a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az Azteca és a Coliseum által kötött szerződés hatályos-e a Feniks tekintetében, vagy sem.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság arra az álláspontra helyezkedik, hogy az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontja minden olyan jogvitát érint, amely kapcsolatban áll a szerződéssel. Márpedig, az előtte folyamatban lévő jogvitának a megoldása kapcsolatot mutat az Azteca és a Coliseum által kötött szerződéssel, amelynek a Feniks tekintetében való hatálytalanságát állítják.
- 23 A kérdést előterjesztő bíróság, emlékeztetve egyébként azon értelmezés szigorú jellegére, amelynek az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjára kell vonatkoznia, kiemeli azokat a hátrányokat, amelyekkel véleménye szerint az ezen rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében szereplő általános joghatósági szabály alkalmazása járna, amennyiben a felperesnek az adósa által a különböző tagállamokban székhellyel rendelkező szerződéses partnerekkel kötött több jogcselekmény hatálytalanságának megállapítása iránti kereset keretében külön keresetet kellene indítania e különböző tagállamok mindegyikének bíróságai előtt, és ezért az eljárás céljához képest aránytalan költségeket kellene viselnie.
- 24 E bíróság szerint jöllehet a Bíróság az 1992. június 17-i Handte ítélethez (C-26/91, EU:C:1992:268) vezető ügyben úgy ítélte meg, hogy a „[szerződéssel kapcsolatos ügy]” fogalmat nem lehet úgy értelmezni, mint amely olyan helyzetre vonatkozik, amelyben nem áll fenn egyik fél részéről a másik felé szabadon vállalt kötelezettség, az ezen ügyhöz kapcsolódó ténybeli háttér sajátos, mivel az olyan nemzetközi szerződések láncolatára vonatkozott, amelyek alapján a felek szerződéses kötelezettségei egyik szerződésről a másikkra változhattak.
- 25 A jelen esetben azonban a lengyel jog szerinti *actio pauliana* egyik sajátossága abból áll, hogy a harmadik személynek észlelnie kell vagy lehet azt a tényt, hogy az adós a hitelezők megkárosításának tudatában járt el, következésképpen pedig hogy ezek a hitelezők érvényesíthetik igényeiket vele szemben.
- 26 E körülmények között határozott úgy a Sąd Okręgowy w Szczecinie (szczecini regionális bíróság), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A[z] [1215/2012 rendelet] 7. cikke 1. pontjának a) alpontja értelmében az eljárás tárgyát egy «[szerződéssel kapcsolatos ügy]» képezi-e, ha az egyik tagállamban letelepedett vevő elleni keresetet egy másik tagállamban fekvő ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződés hatálytalanságának megállapítása iránt, az eladó hitelezőinek megkárosítása miatt terjesztik elő, és a szerződést ebben a másik tagállamban kötötték, és maradéktalanul teljesítették?
- 2) Az előbbi kérdést az *acte éclairé* tan alkalmazásával a Bíróság 1992. június 17-i Handte ítéletére (C-26/91, EU:C:1992:268) hivatkozással kell-e megválaszolni, jöllehet azon ítélet a gyártónak az áru hibáiért való felelősségére olyan esetben vonatkozott, amelyben a gyártó nem láthatta előre, kinek értékesítik tovább az árut, és ezen oknál fogva ki érvényesíthet majd vele szemben igényeket, míg az eladó hitelezőinek megkárosítása miatti, a vevő ellen ingatlan-adásvételi szerződés

hatálytalanságának megállapítása iránt előterjesztett jelen kereset a megalapozottságához megköveteli a vevő tudomását arról a körülményről, hogy a jogcselekményre (az adásvételi szerződésre) a hitelezők megkárosításával került sor, a vevőnek tehát számítania kell arra, hogy az adós személyi hitelezője ilyen keresettel él ellene?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 27 Az együttesen vizsgálandó két kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az *actio pauliana*, amellyel a követelések jogosultja azon cselekmény vele szembeni hatálytalanságának megállapítását kéri, amely jogait tekintve állítólagosan hátrányos, és amellyel adósa egy vagyontárgyat harmadik személyre átruházott, az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában előírt joghatósági szabály hatálya alá tartozik-e.

Az 1215/2012 rendelet alkalmazhatóságáról

- 28 Amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, a Coliseummal szemben indított végrehajtási eljárásokat a vagyon elégtelensége miatt megszüntették, mivel ez a társaság jelenleg fizetésképtelen.
- 29 Következésképpen az a kérdés merül fel, hogy az alapeljárásbeli kereset az 1215/2012 rendelet hatálya alá tartozik-e, vagy inkább az 1346/2000 rendelet által szabályozott fizetésképtelenségi eljárás összefüggéseibe illeszkedik-e, amely időbeli hatályánál fogva alkalmazandó az alapügyre.
- 30 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az 1215/2012 rendeletet és az 1346/2000 rendeletet olyan módon kell értelmezni, hogy elkerülhető legyen az e szövegek által kimondott jogszabályok közötti bármely átfedés és bármiféle joghézag. Így az 1215/2012 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján az e rendelet hatálya alól kizárt keresetek, amennyiben azok a „csődeljárásra, kényszeregyezségekre és hasonló eljárásokra” vonatkoznak, az 1346/2000 rendelet hatálya alá tartoznak. Ezzel párhuzamosan azok a keresetek, amelyek nem tartoznak az 1346/2000 rendelet hatálya alá, az 1215/2012 rendelet hatálya alá tartoznak (2017. december 20-i Valach és társai ítélet, C-649/16, EU:C:2017:986, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 A Bíróság azt is kimondta, hogy a kereset a csődeljáráshoz akkor kapcsolódik, ha közvetlenül a csődeljárásból származik, és szorosan a felszámolási eljárás vagy a bíróság előtt kötött egyezség keretében illeszkedik (2009. február 12-i Seagon ítélet, C-339/07, EU:C:2009:83, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 32 Mindazonáltal a jelen esetben egyáltalán nem tűnik úgy, hogy a Feniks által indított kereset felszámolási eljárás vagy a bíróság előtt kötött egyezség keretében illeszkedik. Egyébiránt a Bíróság előtti tárgyaláson a Bíróság által feltett egyik kérdésre a Feniks úgy válaszolt, hogy semmilyen fizetésképtelenségi eljárást nem indítottak a Coliseummal szemben, aminek ellenőrzése azonban a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 33 Mivel a polgári törvénykönyv 527. és azt követő cikkein alapuló alapügybeli kereset a hitelező saját érdekeinek megóvására, nem pedig a Coliseum vagyonának növelésére irányul, az az 1215/2012 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, „polgári és kereskedelmi ügyek” fogalma alá tartozik.

Az ügy érdeméről

- 34 Emlékeztetni kell arra, hogy az 1215/2012 rendelet célja a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályoknak nagymértékben kiszámítható joghatósági szabályokkal történő egységesítése. E rendelet célja tehát a jogbiztonság megteremtése, amely az Európai Unióban letelepedett személyek jogi védelmének megerősítésében nyilvánul meg, egyszerre lehetővé téve mind a felperesnek, hogy könnyen azonosíthassa, mely bíróság előtt indíthat keresetet, mind pedig az alperesnek, hogy észszerűen kiszámíthassa, mely bíróság előtt indítható ellene kereset (lásd ebben az értelemben: 2016. július 14-i Granarolo ítélet, C-196/15, EU:C:2016:559, 16. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően az 1215/2012 rendelet II. fejezetében előírt közös joghatóságok biztosításának rendje a rendelet 4. cikke (1) bekezdésében megfogalmazott azon általános szabályon alapul, amelynek értelmében a valamely tagállam területén lakóhellyel rendelkező személyek – a felek állampolgárságára való tekintet nélkül – ezen állam bíróságai előtt perelhetők. Az 1215/2012 rendelet II. fejezetének 2. szakasza az alperes lakóhelye szerinti bíróságok joghatóságának általános szabályától eltérve rendelkezik néhány különös joghatósági szabályról, amelyek között szerepel az e rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában előírt szabály (lásd ebben az értelemben: 2016. július 14-i Granarolo ítélet, C-196/15, EU:C:2016:559, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Az alperes lakóhelye vagy székhelye szerinti bíróságok említett joghatóságán kívül – amint az az említett rendelet (16) preambulumbekkezdésében megállapításra került – a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagy a megfelelő igazságszolgáltatás elősegítésére irányuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani.
- 37 Az ezen vagylagos joghatósági okokat meghatározó különös joghatósági szabályokat azonban szigorúan kell értelmezni, mivel azok nem teszik lehetővé az említett rendeletben kifejezetten előírt eseteken túlterjeszkedő értelmezést (2016. július 14-i Granarolo ítélet, C-196/15, EU:C:2016:559, 18. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Ami az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában előírt, a szerződéses jogvitákra vonatkozó különös joghatóságot illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a „[szerződéssel kapcsolatos ügy]” fogalmat önállóan kell értelmezni annak érdekében, hogy annak egységes alkalmazása valamennyi tagállamban biztosítva legyen (2018. március 7-i fliightright és társai ítélet, C-274/16, C-447/16 és C-448/16, EU:C:2018:160, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 39 Amint azt a Bíróság több alkalommal kimondta, ennek a különös joghatósági szabálynak az alkalmazása az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt olyan jogi kötelezettséget feltételez, amelyen a felperes keresete alapul (lásd ebben az értelemben: 2005. január 20-i Engler ítélet, C-27/02, EU:C:2005:33, 51. pont; 2013. július 18-i ÖFAB ítélet, C-147/12, EU:C:2013:490, 33. pont; 2016. január 21-i ERGO Insurance és Gjensidige Baltic ítélet, C-359/14 és C-475/14, EU:C:2016:40, 44. pont).
- 40 Az *actio pauliana* a követelési jogon, a hitelezőnek az adósa tekintetében fennálló személyes jogán alapul, és azon zálogjog védelmére irányul, amely a hitelezőt az adós vagyonán megilleti (1990. január 10-i Reichert és Kockler ítélet, C-115/88, EU:C:1990:3, 12. pont; 1992. március 26-i Reichert és Kockler ítélet, C-261/90, EU:C:1992:149, 17. pont).
- 41 Az *actio pauliana* ezért többek között az adós kötelezettségeinek későbbi kikényszerítése érdekében védi a hitelező érdekeit (1992. március 26-i Reichert és Kockler ítélet, C-261/90, EU:C:1992:149, 28. pont).

- 42 Jóllehet a jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a Feniks kifizette azokat az alvállalkozókat, amelyekhez a Coliseum a befektetőnek a munkálatok kivitelezőjével való egyetemleges felelősségét megállapító nemzeti jogi rendelkezés értelmében az építési munkálatok elvégzése érdekében fordult, mind a zálogjog, amellyel a Feniks az adósa vagyona felett rendelkezik, mind pedig az adós és egy harmadik személy között létrejött adásvétel hatálytalanságának megállapítása iránti kereset a Coliseum által a Feniks tekintetében az említett építési munkálatokra vonatkozó szerződés megkötésével szabadon vállalt kötelezettségekből származik.
- 43 Ezzel a keresettel ugyanis a hitelező célja, hogy annak megállapítását kérje, hogy a vagyontárgyaknak az adós által harmadik személyre való átruházása a szerződés kötelező erejéből eredő hitelezői követelések hátrányára történt, amelyek az adósa által szabadon vállalt kötelezettségeknek felelnek meg. Ezen kereset oka tehát lényegében azon kötelezettségek megsértése, amelyeket az adós a hitelező felé vállalt.
- 44 Ebből következik, hogy az *actio pauliana*, amikor azt a szerződés megkötésével vállalt kötelezettségekből eredő hitelezői követelések alapján indítják, a jelen ítélet 39. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében a „[szerződéssel kapcsolatos ügy]” hatálya alá tartozik. Az szükséges tehát, hogy az alperes lakóhelyén vagy székhelyén kívül az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában engedélyezett vagylagos joghatósági ok is megállapításra kerüljön, mivel az ilyen joghatósági ok a hitelező és az adós közötti kapcsolatok szerződéses eredetére tekintettel megfelel mind a jogbiztonság és előreláthatóság követelményének, mind pedig a megfelelő igazságszolgáltatás célkitűzésének.
- 45 Amennyiben ez másként lenne, a hitelezőnek keresetét az alperes lakóhelye vagy székhelye szerinti bíróság előtt kellene megindítania, és az 1215/2012 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében előírt ezen joghatósági ok adott esetben semmilyen kapcsolatot nem mutatna az adósnak a hitelezőjével szemben fennálló kötelezettségei teljesítésének helyével.
- 46 Következésképpen megengedett a szerződésből eredő hitelezői követelések jogosultjának, aki, illetve amely *actio paulianát* kíván indítani, hogy azt a „vitatt kötelezettség teljesítésének helye szerinti” bíróság előtt tegye, és ez a joghatósági ok az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában engedélyezett joghatósági oknak felel meg. A jelen esetben, mivel a hitelező keresete az építési beruházási szerződésből eredő kötelezettségek teljesítéséhez fűződő érdekeinek megóvására irányul, ebből következik, hogy a „vitatt kötelezettség teljesítésének helye” e rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának megfelelően az a hely, ahol e szerződés értelmében ezeket a munkálatokat végezték, azaz Lengyelország.
- 47 Az ilyen következtetés megfelel a joghatósági szabályok előreláthatóságára vonatkozó célkitűzésnek, annál is inkább, mivel az ingatlan-adásvételi szerződést kötött szakember, ha szerződéses partnerének hitelezője azt állítja, hogy ez a szerződés jogosulatlanul akadályozza e szerződéses partner kötelezettségeinek az említett hitelezővel szembeni teljesítését, ésszerűen előre láthatja, hogy az említett kötelezettségek teljesítésének helye szerinti bíróság előtt indítanak ellene eljárást.
- 48 Az előző pontban tett következtetést egyáltalában nem cáfolja a jelen esetben a polgári törvénykönyv 531. cikkének 1. §-ából eredő azon körülmény, miszerint a keresetet harmadik személlyel, nem pedig az adóssal szemben indítják. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontja a) alpontjában előírt, a szerződéses jogvitákra vonatkozó különös joghatósági szabály a kereset indokán, nem pedig a felek személyén alapul (lásd ebben az értelemben: 2018. március 7-i flihtright és társai ítélet, C-274/16, C-447/16 és C-448/16, EU:C:2018:160, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre tehát azt a választ kell adni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben az *actio pauliana*, amellyel a szerződésből eredő hitelezői követelés jogosultja azon cselekmény vele szembeni hatálytalanságának megállapítását kéri, amely

jogait tekintve állítólagosan hátrányos, és amellyel adósa egy vagyontárgyat harmadik személyre ruházott át, az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában előírt joghatósági szabály hatálya alá tartozik.

A költségekről

- 50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben az *actio pauliana*, amellyel a szerződésből eredő hitelezői követelés jogosultja azon cselekmény vele szembeni hatálytalanságának megállapítását kéri, amely jogait tekintve állítólagosan hátrányos, és amellyel adósa egy vagyontárgyat harmadik személyre ruházott át, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontjában előírt joghatósági szabály hatálya alá tartozik.

Aláírások